

SUOMEN
KOULUHISTORIALLISEN
SEURAN
VUOSIKIRJA
2008

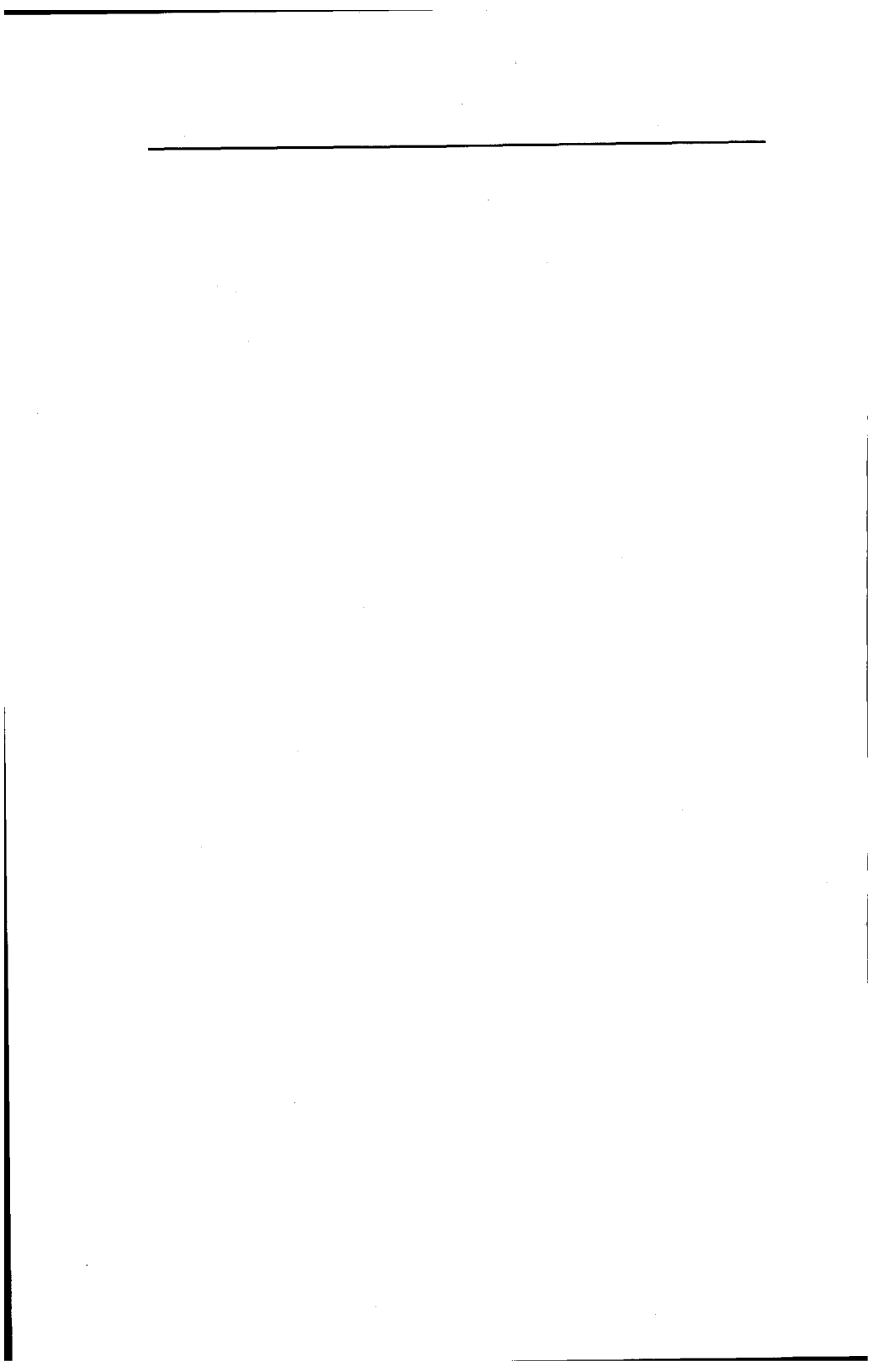
*Koulutuksen
aatteita,
rakenteita
ja toimijoita*

Koulutuksen aatteita, rakenteita ja toimijoita

SUOMEN
KOULUHISTORIALLISEN
SEURAN
VUOSIKIRJA
2008

*Koulutuksen
aatteita,
rakenteita
ja toimijoita*

KOULU JA MENNEISYYS XLVI

ISSN 0780-7694

ISBN 978-952-92-4803-2

© SUOMEN KOULUHISTORIALLINEN SEURA ja

KIRJOITTAJAT

TAITTO: JOUKO KAURANNE

KIRJAPAINO Multiprint Oy

Kirjoittajat

Pauli Arola, FT, lehtori, Helsingin yliopisto

Tuula Hyyrö, KT, lehtori, Tampereen yliopisto

Martti T. Kuikka, prof.emeritus, seuran esimies

Raija Meriläinen, FM, YTM, lehtori, Helsingin yliopisto

Jyrki Männistö, FT, lehtori, Tampereen yliopisto

Tuula Rekola, FM

Hannu Syväoja, FT

Jorma Virtanen, KT, yliassistentti, Tampereen yliopisto

Sisältö

Esipuhe	7
<i>Tuula Rekola</i>	8
"Älä tapa" Ajatuksia rauhasta ja kasvatuksesta 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun Suomessa	
<i>Pauli Arola</i>	29
POPS-70:n suhde suomalaisen yhteiskunnan muuttamiseen	
<i>Raija Meriläinen</i>	54
Tasa-arvon narratiivi 1990-luvun koulutuspoliittisessa keskustelussa	
<i>Jyrki Männistö</i>	75
Sivistyksen vai käytännön tarve? Uusia oppikouluja haluttiin ja vastustettiin 1900-luvun alun Suomessa	
<i>Hannu Syväoja</i>	97
Kansalaiskoulu 1957-81. Matalan profiilin kansalaiskasva tusta koulunuudistuksen varjossa	
<i>Tuula Hyyrö</i>	134
Oppilasasuntolahoitajien koulutus ja päteväittäminen	
<i>Martti T. Kuikka</i>	151
Kuva opettajasta ja opettajakuvasta, esimerkkinä Lyyli Home, oma opettajani	
<i>Jorma Virtanen</i>	173
Elisabeth Alander koulutuspoliittisena vaikuttajana	
Toimintakertomus vuodelta 2007	194
Edellisten vuosien vuosikirjojen sisällysluettelot	199

Esipuhe

Suomen Kouluhistoriallinen Seura on vuodesta 1935 eli perustamisestaan lähtien pitänyt keskeisenä tavoitteenaan oman vuosikirjan julkaisemista. Nyt ilmestyvä vuosikirja on kaiken kaikkiaan 46:s ja kertoo osaltaan seuran aktiivisesta toiminnasta. Vuosikirja on jäsenille ilmainen. Vuosikirjan myynti on keskitetty Tieteellisten seurain valtuuskunnan kirjavarastoon ja ennen muuta Tiedekirjaan, josta on saatavissa myös aikaisemmin ilmestyneitä kirjoja. Vuosikirjojen tuotto on tehnyt mahdolliseksi tämän vuosikirjan kokoamiseen ja painatuksen. Vakiintuneen käytännön mukaan jokainen kirjoittaja vastaa oman artikkelinsa sisällöstä.

Toimituskunta kiittää kaikkia kirjoittajia heidän panoksestaan vuosikirjan aikaansaamiseksi ja kaikkia jäseniä tuesta vuosikirjan jatkuvasta julkaisemisesta.

Kiitämme myös seuran sihteeriä Risto Ikosta taittovedoksen huolellisesta oikolukemisesta.

Helsingissä syyskuun 14. päivänä 2008

Toimituskunta

Jouko Kauranne, puheenjohtaja

Martti T. Kuikka

Erkki Merimaa, varapuheenjohtaja

Jukka Rantala